

ΟΔΗΓΙΑ 96/34/ΕΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 3ης Ιουνίου 1996

σχετικά με τη συμφωνία-πλαίσιο για τη γονική άδεια, που συνήφθη από την UNICE, τη CEEP και τη CES

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συμφωνία για την κοινωνική πολιτική, που προσαρτάται στο πρωτόκολλο (αριθ. 14) σχετικά με την κοινωνική πολιτική, το οποίο είναι προσαρτημένο στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 4 παράγραφος 2,

την πρόταση της Επιτροπής,

Εκτιμώντας:

1. ότι, με βάση το πρωτόκολλο σχετικά με την κοινωνική πολιτική, τα κράτη μέλη, πλην του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας στο εξής αποκαλούμενα «κράτη μέλη», επιθυμώντας να συνεχίσουν την πορεία που χαράχθηκε με τον Κοινωνικό Χάρτη του 1989, συνήψαν μεταξύ τους συμφωνία για την κοινωνική πολιτική·
2. ότι οι κοινωνικοί εταίροι, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 2 της συμφωνίας για την κοινωνική πολιτική, μπορούν να ζητούν από κοινού να υλοποιούνται οι συμφωνίες σε κοινοτικό επίπεδο με απόφαση του Συμβουλίου μετά από πρόταση της Επιτροπής·
3. ότι ο Κοινοτικός Χάρτης των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων των εργαζομένων, στο σημείο 16, που αφορά την ίση μεταχείριση ανδρών και γυναικών, ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι «θα πρέπει επίσης να θεσπισθούν μέτρα που να επιτρέπουν στους άνδρες και τις γυναίκες να συνδυάζουν τις επαγγελματικές και τις οικογενειακές τους υποχρεώσεις»·
4. ότι το Συμβούλιο, παρά την ύπαρξη ευρείας συναίνεσης, δεν κατόρθωσε να αποφασίσει επί της προτάσεως οδηγίας σχετικά με τις γονικές άδειες και τις άδειες για οικογενειακούς λόγους⁽¹⁾, όπως αυτή τροποποιήθηκε⁽²⁾ στις 15 Νοεμβρίου 1984·
5. ότι η Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 2 της συμφωνίας για την κοινωνική πολιτική, διαβουλεύθηκε με τους κοινωνικούς εταίρους για τον ενδεχόμενο προσανατολισμό μιας κοινοτικής δράσης σε θέματα συνδυασμού της επαγγελματικής και της οικογενειακής ζωής·
6. ότι η Επιτροπή, κρίνοντας μετά τη διαβούλευση αυτή ότι πρέπει να αναληφθεί κοινοτική δράση, διαβουλεύθηκε εκ νέου με τους κοινωνικούς εταίρους επί του περιεχομένου της μελετώμενης πρότασης, σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 3 της προαναφερθείσας συμφωνίας·
7. ότι οι διεπαγγελματικές οργανώσεις γενικού χαρακτήρα (UNICE, CEEP και CES) ανακοίνωσαν στην Επιτροπή, με κοινή τους επιστολή, στις 5 Ιουλίου 1995, τη βούλησή τους να κινήσουν τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 4 της προαναφερθείσας συμφωνίας·
8. ότι οι εν λόγω διεπαγγελματικές οργανώσεις συνήψαν, στις 14 Δεκεμβρίου 1995, συμφωνία-πλαίσιο για τη γονική άδεια και διαβίβασαν στην Επιτροπή το κοινό τους αίτημα να υλοποιηθεί η εν λόγω συμφωνία-πλαίσιο με απόφαση του Συμβουλίου επί προτάσεως της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 2 της προαναφερθείσας συμφωνίας·
9. ότι το Συμβούλιο, στο ψήφισμά του της 6ης Δεκεμβρίου 1994, για ορισμένες προοπτικές μιας κοινωνικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης: συμβολή στην οικονομική και κοινωνική σύγκλιση της Ένωσης⁽³⁾, κάλεσε τους κοινωνικούς εταίρους να εκμεταλλευθούν τις δυνατότητες σύναψης συμβάσεων, δεδομένου ότι, κατά γενικό κανόνα, γνωρίζουν καλύτερα τα κοινωνικά προβλήματα και την κοινωνική πραγματικότητα· ότι στη Μαδρίτη, τα μέλη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, το κράτος των οποίων συμμετέχει στη συμφωνία για την κοινωνική πολιτική, εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για τη σύναψη αυτής της συμφωνίας-πλαισίου·
10. ότι επιθυμία των υπογραφόντων μερών ήταν να συνάψουν συμφωνία-πλαίσιο, η οποία να προβλέπει τις ελάχιστες διατάξεις περί γονικής αδειάς και απουσίας από την εργασία λόγω ανωτέρας βίας, και η οποία να αναθέτει στα κράτη μέλη ή/και στους κοινωνικούς εταίρους τον προσδιορισμό των προϋποθέσεων εφαρμογής της γονικής αδειάς, ώστε να ληφθεί υπ' όψιν η επικρατούσα σε κάθε κράτος μέλος κατάσταση, συμπεριλαμβανομένης της κατάστασης της οικογενειακής πολιτικής, ιδίως όσον αφορά τις προϋποθέσεις χορήγησης γονικής αδειάς και άσκησης του δικαιώματος γονικής αδειάς·
11. ότι η προσήκουσα πράξη για την υλοποίηση αυτής της συμφωνίας-πλαισίου είναι η οδηγία, κατά την έννοια του άρθρου 189 της συνθήκης· ότι η οδηγία δεσμεύει τα κράτη μέλη όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνει τον τύπο και τα μέσα στην αρμοδιότητά τους·
12. ότι, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας και την αρχή της αναλογικότητας, όπως αυτές εξαγγέλλονται στο άρθρο 3B της συνθήκης, οι στόχοι της παρούσας οδηγίας δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη και δύνανται συνεπώς να επιτευχθούν καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο· ότι η παρούσα οδηγία περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο για την επίτευξη αυτών των στόχων και δεν υπερβαίνει το προς τούτο απαραίτητο·

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 333 της 9. 12. 1983, σ. 6.⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 316 της 27. 11. 1984, σ. 7.⁽³⁾ ΕΕ αριθ. C 368 της 23. 12. 1994, σ. 6.

13. ότι η Επιτροπή συνέταξε την πρόταση οδηγίας λαμβάνοντας υπ' όψιν την αντιπροσωπευτικότητα των υπογραφόντων μερών, την εντολή τους, τη νομιμότητα των ρητρών της συμφωνίας-πλαισίου και το σεβασμό των οικείων διατάξεων όσον αφορά τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις·
14. ότι η Επιτροπή, σύμφωνα με την ανακοίνωσή της της 14ης Δεκεμβρίου 1993 σχετικά με την εφαρμογή του πρωτοκόλλου σχετικά με την κοινωνική πολιτική, ενημέρωσε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αποστέλλοντάς του το κείμενο της συμφωνίας-πλαισίου μαζί με την πρόταση οδηγίας και την αιτιολογική έκθεση·
15. ότι η Επιτροπή ενημέρωσε επίσης την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, αποστέλλοντάς της το κείμενο της συμφωνίας-πλαισίου μαζί με την πρόταση οδηγίας και την αιτιολογική έκθεση·
16. ότι η ρήτρα 4 παράγραφος 2 της συμφωνίας-πλαισίου υπογραμμίζει ότι «η υλοποίηση των διατάξεων της παρούσας συμφωνίας δεν αποτελεί επαρκή δικαιολογία για την υποδάμνηση του γενικού επιπέδου προστασίας των εργαζομένων στον τομέα που καλύπτεται από την παρούσα συμφωνία, και τούτο με την επιφύλαξη του δικαιώματος των κρατών μελών ή/και των κοινωνικών εταίρων να εισαγάγουν, λαμβάνοντας υπ' όψιν την εξέλιξη της κατάστασης (συμπεριλαμβανομένης της θέσπισης της αρχής του αμεταβίβαστου), διαφορετικές νομοθετικές, κανονιστικές ή συμβατικές διατάξεις, εφόσον τηρούνται οι ελάχιστες απαιτήσεις που προβλέπονται από την παρούσα συμφωνία»·
17. ότι ο Κοινοτικός Χάρτης των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων των εργαζομένων αναγνωρίζει τη σπουδαιότητα του αγώνα κατά των διακρίσεων σε όλες του τις μορφές, ιδίως εκείνων που βασίζονται στο φύλο, το χρώμα, τη φυλή, τα φρονήματα και τις πεποιθήσεις·
18. ότι το άρθρο ΣΤ παράγραφος 2 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση ορίζει ότι «η Ένωση σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως κατοχυρώνονται με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, και όπως προκύπτουν από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, ως γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου»·
19. ότι τα κράτη μέλη μπορούν να αναθέσουν στους κοινωνικούς εταίρους, μετά από κοινό τους αίτημα, την υλοποίηση της παρούσας οδηγίας, με την προϋπόθεση ότι θα λάβουν κάθε απαραίτητο μέτρο που θα τους επιτρέπει να είναι ανά πάσα στιγμή σε θέση να εξασφαλίζουν τα αποτελέσματα που επιβάλλει η παρούσα οδηγία·

20. ότι η υλοποίηση της συμφωνίας-πλαισίου συμβάλλει στην υλοποίηση των στόχων που αναφέρονται στο άρθρο 1 της συμφωνίας για την κοινωνική πολιτική,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Υλοποίηση της συμφωνίας-πλαισίου

Η παρούσα οδηγία αποσκοπεί στην υλοποίηση της συμφωνίας-πλαισίου για τη γονική άδεια, η οποία συνήφθη στις 14 Δεκεμβρίου 1995 από τις διεπαγγελματικές οργανώσεις γενικού χαρακτήρα (UNICE, CEEP και CES), και η οποία αναφέρεται στο παράρτημα.

Άρθρο 2

Τελικές διατάξεις

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι απαραίτητες για να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία το αργότερο στις 3 Ιουνίου 1988, ή εξασφαλίζουν, το αργότερο κατά την ημερομηνία αυτή, ότι οι κοινωνικοί εταίροι έχουν θεσπίσει τις απαραίτητες διατάξεις μέσω συμφωνίας, οφείλουν δε να λάβουν όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε να είναι ανά πάσα στιγμή σε θέση να εξασφαλίζουν τα αποτελέσματα που επιβάλλονται από την παρούσα οδηγία. Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να διαθέτουν συμπληρωματικό χρονικό διάστημα ενός έτους κατ' ανώτατο όριο, αν αυτό είναι απαραίτητο για να ληφθούν υπόψη ιδιαίτερες δυσχέρειες ή η υλοποίηση με συλλογική σύμβαση.

Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή για τις εν λόγω περιστάσεις.

3. Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, αναφέρονται στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την αναφορά αυτή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Οι λεπτομέρειες της αναφοράς αυτής καθορίζονται από τα κράτη μέλη.

Άρθρο 3

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Λουξεμβούργο, 3 Ιουνίου 1996.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

T. TREU

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΣΥΜΦΩΝΙΑ-ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΓΟΝΙΚΗ ΑΔΕΙΑ

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Η συνημμένη συμφωνία-πλαίσιο συνιστά δέσμευση της UNICE, της CEEP και της CES να εφαρμόσουν ελάχιστους κανόνες για τη γονική άδεια και την απουσία από την εργασία για λόγους ανωτέρας βίας, ως σημαντικό μέσο συνδυασμού της επαγγελματικής και της οικογενειακής ζωής και προαγωγής της ισότητας ευκαιριών και μεταχείρισης μεταξύ των ανδρών και των γυναικών.

Η UNICE, η CES και η CEEP ζητούν από την Επιτροπή να υποβάλει αυτή τη συμφωνία-πλαίσιο στο Συμβούλιο, το οποίο με απόφασή του, θα καταστήσει αυτούς τους ελάχιστους κανόνες δεσμευτικούς για τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, με εξαίρεση το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας.

I. ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ

1. Έχοντας υπόψη τη συμφωνία για την κοινωνική πολιτική που προσαρτάται στο πρωτόκολλο σχετικά με την κοινωνική πολιτική, το οποίο προσαρτάται στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 3 παράγραφος 4 και το άρθρο 4 παράγραφος 2,
2. Εκτιμώντας:
 - ότι το άρθρο 4 παράγραφος 2 της συμφωνίας για την κοινωνική πολιτική προβλέπει ότι οι συμφωνίες που συνάπτονται σε κοινοτικό επίπεδο υλοποιούνται, όταν το ζητούν από κοινού τα υπογράφοντα μέρη, με απόφαση του Συμβουλίου μετά από πρόταση της Επιτροπής·
3. ότι η Επιτροπή ανακοίνωσε την πρόθεσή της να προτείνει κοινοτικό μέτρο για το συνδυασμό επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής·
4. ότι ο Κοινοτικός Χάρτης των θεμελιωδών κοινοτικών δικαιωμάτων ορίζει, στο σημείο 16 περί ίσης μεταχείρισης, ότι θα πρέπει να θεσπιστούν μέτρα που να επιτρέπουν στους άνδρες και τις γυναίκες να συνδυάζουν τις επαγγελματικές και τις οικογενειακές τους υποχρεώσεις·
5. ότι το ψήφισμα του Συμβουλίου, της 6ης Δεκεμβρίου 1994, αναγνωρίζει ότι η ουσιαστική πολιτική ισότητας ευκαιριών προϋποθέτει γενική και ολοκληρωμένη στρατηγική που να επιτρέπει την καλύτερη οργάνωση των ωραρίων εργασίας, μεγαλύτερη ελαστικότητα, καθώς και ευχερέστερη επιστροφή στην επαγγελματική ζωή, και επισημαίνει το σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν οι κοινωνικοί εταίροι στον τομέα αυτό και ιδίως στην προσφορά, στους άνδρες και στις γυναίκες, δυνατότητας συνδυασμού των επαγγελματικών τους ευθυνών και των οικογενειακών τους υποχρεώσεων·
6. ότι τα μέτρα για το συνδυασμό της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής θα πρέπει να ενθαρρύνουν την εισαγωγή νέων ελαστικών τρόπων οργάνωσης εργασίας και χρόνου, περισσότερο προσαρμοσμένων στις μεταβαλλόμενες ανάγκες της κοινωνίας και που θα πρέπει να λάβουν υπόψη συγχρόνως τις ανάγκες των επιχειρήσεων και εκείνες των εργαζομένων·
7. ότι η οικογενειακή πολιτική θα πρέπει να αντιμετωπίζεται στο πλαίσιο των δημογραφικών αλλαγών, των φαινομένων της γήρανσης του πληθυσμού, της προσέγγισης των γενεών και της προώθησης της συμμετοχής των γυναικών στην ενεργό ζωή·
8. ότι οι άνδρες θα πρέπει να ενθαρρυνθούν να αναλάβουν ίσο μέρος των οικογενειακών ευθυνών, όπως, παραδείγματος χάρη, να λαμβάνουν γονική άδεια με μέσα όπως τα προγράμματα ευαισθητοποίησης·
9. ότι η παρούσα συμφωνία αποτελεί συμφωνία-πλαίσιο που ορίζει τους ελάχιστους κανόνες και διατάξεις για τη γονική άδεια, διαφορετικής της άδειας μητρότητας, και την απουσία από την εργασία για λόγους ανωτέρας βίας και παραπέμπει στα κράτη μέλη και στους κοινωνικούς εταίρους για τη θέσπιση των προϋποθέσεων πρόσβασης και των τρόπων εφαρμογής, ώστε να ληφθεί υπόψη η κατάσταση σε κάθε κράτος μέλος·

10. ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβλέψουν τη διατήρηση των παροχών σε είδος που καταβάλλονται βάσει της ασφάλισης ασθενείας κατά την ελάχιστη διάρκεια της γονικής άδειας·
11. ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης, όταν αυτό κριθεί ενδεδειγμένο, λαμβανομένων υπόψη των εθνικών συνθηκών και της δημοσιονομικής κατάστασης, να προβλέψουν τη διατήρηση, ως έχουν, των δικαιωμάτων σε παροχές κοινωνικής ασφάλισης κατά την ελάχιστη διάρκεια γονικής άδειας·
12. ότι η παρούσα συμφωνία λαμβάνει υπόψη την ανάγκη να βελτιωθούν οι απαιτήσεις της κοινωνικής πολιτικής, να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της Κοινότητας και να αποφευχθεί η επιβολή διοικητικών, οικονομικών και νομικών δεσμεύσεων που παρεμποδίζουν τη δημιουργία και την ανάπτυξη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων·
13. ότι οι κοινωνικοί εταίροι είναι οι πλέον αρμόδιοι να εξεύρουν λύσεις ανταποκρινόμενες στις ανάγκες των εργοδοτών και των εργαζομένων και ότι, κατά συνέπεια, πρέπει να τους δοθεί ιδιαίτερος ρόλος στην υλοποίηση και την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας.

ΤΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ ΣΥΝΗΨΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑ:

II. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Ρήτρα 1: Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα συμφωνία ορίζει τους ελάχιστους κανόνες για τη διευκόλυνση του συνδυασμού των επαγγελματικών και οικογενειακών ευθυνών των εργαζομένων γονέων.
2. Η παρούσα συμφωνία εφαρμόζεται σε όλους τους εργαζομένους, άνδρες και γυναίκες, που έχουν σύμβαση ή σχέση εργασίας προσδιοριζόμενη από τη νομοθεσία, τις συλλογικές συμβάσεις ή πρακτικές που ισχύουν σε κάθε κράτος μέλος.

Ρήτρα 2: Γονική άδεια

1. Δυνάμει της παρούσας συμφωνίας, με την επιφύλαξη της ρήτρας 2 παράγραφος 2, παρέχεται ατομικό δικαίωμα γονικής άδειας στους εργαζόμενους, άνδρες και γυναίκες, λόγω γέννησης ή υιοθεσίας παιδιού, ώστε να μπορέσουν να ασχοληθούν με το παιδί αυτό, τουλάχιστον επί τρεις μήνες, μέχρι μιας ορισμένης ηλικίας, η οποία μπορεί να φθάσει μέχρι τα 8 έτη και προσδιορίζεται από τα κράτη μέλη ή/και τους κοινωνικούς εταίρους.
2. Για την προαγωγή της ισότητας ευκαιριών και μεταχείρισης μεταξύ των ανδρών και των γυναικών, τα μέρη που υπογράφουν την παρούσα συμφωνία πιστεύουν ότι το δικαίωμα στη γονική άδεια που προβλέπεται στη ρήτρα 2 παράγραφος 1 θα πρέπει, κατ' αρχήν, να είναι αμεταβίβαστο.
3. Οι προϋποθέσεις πρόσβασης και οι τρόποι εφαρμογής της γονικής άδειας ορίζονται από το νόμο ή/και τις συλλογικές συμβάσεις στα κράτη μέλη, τηρώντας τους ελάχιστους κανόνες της παρούσας συμφωνίας. Τα κράτη μέλη ή/και οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν συγκεκριμένα:
 - α) να αποφασίζουν αν η γονική άδεια χορηγείται κατά πλήρη χρόνο, κατά μερικό χρόνο, κατά τρόπο αποσπασματικό, ή με τη μορφή χρονικής πίστωσης·
 - β) να εξαρτούν το δικαίωμα της γονικής άδειας από περίοδο εργασίας ή/και περίοδο αρχαιότητας η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα έτος·
 - γ) να προσαρμόζουν τις προϋποθέσεις πρόσβασης και τους τρόπους εφαρμογής της γονικής άδειας στις ιδιάζουσες περιστάσεις της υιοθεσίας·
 - δ) να ορίζουν περιόδους κοινοποίησης στον εργοδότη από τον εργαζόμενο ο οποίος ασκεί το δικαίωμα γονικής άδειας, διευκρινίζοντας την έναρξη ή το τέλος της άδειας·
 - ε) να ορίζουν τις περιπτώσεις στις οποίες ο εργοδότης, μετά από διαβούλευση σύμφωνα με τη νομοθεσία, τις συλλογικές συμβάσεις και τις εθνικές πρακτικές, δύναται να αναβάλλει τη χορήγηση της γονικής άδειας για λόγους που μπορούν να αιτιολογήσουν και οι οποίοι συνδέονται με τη λειτουργία της επιχείρησης (παραδείγματος χάρι όταν η εργασία είναι εποχιακού χαρακτήρα, όταν δεν μπορεί να θρεφθεί αναπληρωτής κατά την περίοδο κοινοποίησης, όταν σημαντικό ποσοστό του εργατικού δυναμικού ζητά γονική άδεια συγχρόνως, όταν συγκεκριμένα καθήκοντα έχουν στρατηγική σημασία). Κάθε δυσχέρεια που απορρέει από την εφαρμογή της παρούσας ρήτρας πρέπει να επιλύεται σύμφωνα με τη νομοθεσία, τις συλλογικές συμβάσεις και τις εθνικές πρακτικές·
 - στ) πέραν του στοιχείου ε), να επιτρέπουν ειδικές ρυθμίσεις ανταποκρινόμενες στις ανάγκες λειτουργίας και οργάνωσης των μικρών επιχειρήσεων.

4. Για να διασφαλιστεί ότι οι εργαζόμενοι μπορούν να ασκούν το δικαίωμα γονικής άδειας, τα κράτη μέλη ή/και οι κοινωνικοί εταίροι λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να προστατεύουν τους εργαζόμενους έναντι απολύσεων εξαιτίας της αίτησης ή της λήψης γονικής άδειας, σύμφωνα με τη νομοθεσία, τις συλλογικές συμβάσεις ή τις εθνικές πρακτικές.
5. Με τη λήξη της γονικής άδειας, ο εργαζόμενος έχει δικαίωμα να επανέλθει στη θέση εργασίας του ή, σε περίπτωση αδυναμίας, σε εργασία ισοδύναμη ή ανάλογη σύμφωνα με τη σύμβασή του ή την εργασιακή του σχέση.
6. Τα κεκτημένα δικαιώματα ή τα δικαιώματα που είναι υπό κτήση από τον εργαζόμενο κατά την ημερομηνία έναρξης της γονικής άδειας διατηρούνται ως έχουν μέχρι τέλους της γονικής άδειας. Με τη λήξη της γονικής άδειας, εφαρμόζονται τα δικαιώματα αυτά, συμπεριλαμβανομένων των αλλαγών που προέρχονται από τη νομοθεσία, τις συλλογικές συμβάσεις ή την εθνική πρακτική.
7. Τα κράτη μέλη ή/και οι κοινωνικοί εταίροι προσδιορίζουν το καθεστώς της σύμβασης ή της εργασιακής σχέσης για την περίοδο της γονικής άδειας.
8. Όλα τα θέματα κοινωνικής ασφάλισης που συνδέονται με την παρούσα συμφωνία θα πρέπει να εξεταστούν και να προσδιοριστούν από τα κράτη μέλη σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία της συνέχειας των δικαιωμάτων στις παροχές κοινωνικής ασφάλισης για τους διαφόρους κινδύνους, ιδίως στην υγειονομική περίθαλψη.

Ρήτρα 3: Απουσία από την εργασία για λόγους ανωτέρας βίας

1. Τα κράτη μέλη ή/και οι κοινωνικοί εταίροι λαμβάνουν μέτρα για να επιτρέπουν στους εργαζόμενους να απουσιάζουν από την εργασία, σύμφωνα με τη νομοθεσία, τις συλλογικές συμβάσεις ή/και τις εθνικές πρακτικές, για λόγους ανωτέρας βίας που συνδέονται με επείγοντες οικογενειακούς λόγους σε περίπτωση ασθένειας ή ατυχήματος που καθιστά απαραίτητη την άμεση παρουσία του εργαζομένου.
2. Τα κράτη μέλη ή/και οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν να προσδιορίσουν τους όρους πρόσβασης και τους τρόπους εφαρμογής της ρήτρας 3 παράγραφος 1 και να περιορίζουν το δικαίωμα αυτό σε μια ορισμένη διάρκεια ετησίως ή/και κατά περίπτωση.

Ρήτρα 4: Τελικές διατάξεις

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν ή να θεσπίζουν ευνοϊκότερες διατάξεις από τις προβλεπόμενες στην παρούσα συμφωνία.
2. Η υλοποίηση των διατάξεων της παρούσας συμφωνίας δεν αποτελεί επαρκή δικαιολογία για την υποβάθμιση του γενικού επιπέδου προστασίας των εργαζομένων στον τομέα που καλύπτεται από την παρούσα συμφωνία, και τούτο με την επιφύλαξη του δικαιώματος των κρατών μελών ή/και των κοινωνικών εταίρων να εισαγάγουν, λαμβάνοντας υπόψη την εξέλιξη της κατάστασης (συμπεριλαμβανομένης της θέσπισης της αρχής του αμεταβίβαστου), διαφορετικές νομοθετικές, κανονιστικές ή συμβατικές διατάξεις, εφόσον τηρούνται οι ελάχιστες απαιτήσεις που προβλέπονται από την παρούσα συμφωνία.
3. Η παρούσα συμφωνία δεν θίγει το δικαίωμα των κοινωνικών εταίρων να συνάπτουν, στο κατάλληλο επίπεδο, συμπεριλαμβανομένου του ευρωπαϊκού, συμβάσεις με τις οποίες προσαρμόζονται ή/και συμπληρώνονται οι διατάξεις της, ώστε να λαμβάνονται υπόψη ιδιαίτερες περιστάσεις.
4. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι απαραίτητες για να συμμορφωθούν προς την απόφαση του Συμβουλίου το αργότερο δύο έτη μετά την έκδοση της απόφασης ή διασφαλίζουν ότι οι κοινωνικοί εταίροι⁽¹⁾ λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα μέσω συμφωνίας, πριν από τη λήξη της περιόδου αυτής. Τα κράτη μέλη μπορούν, αν αυτό είναι απαραίτητο για να ληφθούν υπόψη ιδιαίτερες δυσχέρειες ή η υλοποίηση με συλλογική σύμβαση, να διαθέτουν συμπληρωματικό χρονικό διάστημα ενός έτους κατ' ανώτατο όριο προκειμένου να συμμορφωθούν με την απόφαση.
5. Η πρόληψη και η αντιμετώπιση των διαφορών και καταγγελιών που προκύπτουν από την εφαρμογή της συμφωνίας γίνονται σύμφωνα με τη νομοθεσία, τις συλλογικές συμβάσεις και τις εθνικές πρακτικές.
6. Με την επιφύλαξη των αντιστοίχων ρόλων της Επιτροπής, των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, κάθε θέμα σχετικό με την ερμηνεία της παρούσας συμφωνίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο θα πρέπει, κατά πρώτον, να παραπεμφθεί από την Επιτροπή στα υπογράφοντα μέρη τα οποία θα γνωμοδοτήσουν.
7. Τα υπογράφοντα μέρη επανεξετάζουν την εφαρμογή της παρούσας συμφωνίας πέντε έτη μετά την ημερομηνία της απόφασης του Συμβουλίου, αν ένα από τα μέρη της παρούσας συμφωνίας, το ζητήσει.

⁽¹⁾ Κατά την έννοια του άρθρου 2 παράγραφος 4 της συμφωνίας για την κοινωνική πολιτική.

Βρυξέλλες, 14 Δεκεμβρίου 1995.

Fritz VERZETNITSCH,
Πρόεδρος της CES

Emilio GABAGLIO,
Γενικός Γραμματέας

CES
bd Émile Jacqmain, 155
B-1210 Bruxelles

Antonio Castellano AUYANET,
Πρόεδρος της CEEP

Roger GOURVES,
Γενικός Γραμματέας

CEEP
rue de la Charité, 15
B-1040 Bruxelles

François PERIGOT,
Πρόεδρος της UNICE

Zygmunt TYSZKIEWICZ,
Γενικός Γραμματέας

UNICE
rue Joseph II, 40
B-1040 Bruxelles
